

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XVI. évfolyam, 78. szám

2013/4.

Fejlesztés

Hazánkban a tanyás térségek, illetve a tanyákon élők, gazdálkodók helyzetének javítása évtizedek óta sürgetett, de forráshiány miatt folyton halogatott célkitűzés volt. A Vidékfejlesztési Minisztérium által összeállított és a Kormány által is elfogadott Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020 koncepció egyik kiemelt, térségi, integrált, komplex vidékfejlesztési programja, úgynevezett „zászlóshajója” a 2011-ben nagy sikerrel útjára indított, és idén immár harmadik alkalommal meghirdetendő, kizárólag nemzeti forrásból megvalósuló Tanyafejlesztési Program, mely a hazai tanyarendszer korszerű megújítását, a hagyományos tanyasi gazdálkodási forma megerősítését, a tanyás térségekben élők életkörülményeinek javítását célozza, egyben a magyar tanyavilág fennmaradását, értékeinek megőrzését, fejlesztését segíti és szolgálja, és visszaállítja a tanyasi emberek munkájának becsületét.

Nemzedékek sora nőtt fel és él jelenleg is tanyán, helyenként méltatlan körülmények között. Manapság számukra a hétköznapi élet alapvető szükségletei is gyakran elérhetetlenek. Mindennek ellenére a tanyán élők nem másodrendű honpolgárok, őket is ugyanazok az alapvető jogok illetik meg, mint a faluban vagy a városban élőket. Napjainkban a közvetlenül mintegy 300. 000 tanyán élő honfitársunk, közvetve pedig mindannyiunk közös érdeke, hogy a tanyai életvitel hátrányait csökkentsük, a tanyarendszer elsoványodását megállítsuk, konkrét intézkedésekkel pedig a tanyavilág, és a vidék harmonikus fejlesztésének lehetőségét elősegítsük. Ennek érdekében ez évben a Tanyafejlesztési Program mintegy 2 milliárd forintos keretére várhatóan júniustól lehet pályázatokat benyújtani az alföldi tanyás térségek 734 településéről.

(Folytatás a 4. oldalon)

József Attila:

Ős patkány terjeszt kórt...

*Ős patkány terjeszt kórt miköztünk,
a meg nem gondolt gondolat,
belezabál, amit kifőztünk,
s emberből emberbe szalad.
Miatta nem tudja a részeg,
ha kedvét pezsgőbe öli,
hogy iszonyodó kis szegények
üres levesét hörpöli.*

*S mert a nemzetekből a szellem
nem facsar nedves jogokat,
hát uj gyalázat egymás ellen
serkenti föl a fajokat.
Az elnyomás csapatban károg,
élő szívre mint dögre száll –
s a földgolyón nyomor szivárog,
mint hülyék orcáján a nyál.*

*Lógatják szárnyuk az inségnek
gombostűjére szúrt nyarak.
Bemásszák lelkünket a gépek,
mint aluvót a bogarak.
Belsőnk odvába bútt a hálás
hűség, a könny lángba pereg –
úzi egymást a bosszuállás
vágya s a lelkiismeret.*

*S mint a sakál, mely csillagoknak
fordul kihányni hangjait,
egünkre, hol kinok ragyognak,
a költő hasztalan vonít...
Óh csillagok, ti. Rozsdás, durva
vastörökül köröskörül
hányszor lelkembe vagytok szurva –
(itt csak meghalni sikerül.)*

*S mégis bizom. Könnyezve intlek,
szép jövőnk, ne légy ily sivár!...
Bizom, hisz mint elődeinket,
karóba nem húznak ma már.
Majd a szabadság békessége
is eljön, finomúl a kín –
s minket is elfelednek végre
lugasok csendes árnyain.*

1937. január

Pályázati lehetőségekről a ruzsai találkozón

Tovább erősödhet a vidék

Május 23-án Ruzsán, a Móra Ferenc Művelődési Házban szakmai találkozót tartott a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete. A rendezvényen egyebek mellett az új Tanyafejlesztési Program részleteiről, valamint a vidéki térségek fejlesztésének lehetőségeiről is szó volt.

Rendezvényünk résztvevőit Sánta Gizella, Ruzsa polgármestere (képünkön) köszöntötte, majd bemutatta a települést, amely 1950-ben alakult önálló településsé Szeged tanyavilágából. Ruzsán 2800 fő él 8400 hektár területen. A lakosság jelentős része mezőgazdasággal foglalkozik, s a lakosság fele külterületen él. Három tanyagondnok (Bóka Zoltán, Sztarek Bettina és Karika Zoltánné) segíti a külterületen élők munkáját.

A programban a Vidékfejlesztési Minisztérium stratégiai fősztályvezetője dr. Viski József az új Tanyafejlesztési Programot mutatta be. A 2011-ben indított Tanyafejlesztési Program idén harmadszor kerül meghirdetésre. Ebben az évben az egész Alföld területéről nyújthatnak majd be pályázatot. (724

település érintett.) A legnépszerűbb támogatási célok a tanyagazdaságok fejlesztése, a tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése, valamint a tanyás térségek külterületi földútjainak felújítása voltak.

Az idei program tervezett támogatási céljai:

Települési, térségi pályázatok: Tanyai termékek piacra jutásának elősegítése;

A tanyai termékek piacra jutásának elősegítése fővárosi piacokon és megyei jogú városok piacain; A tanyás térségek külterületi földútjainak karbantartását, rendszeres felújítását biztosító vontatott munkagépek, eszközök beszerzése; A villany nélküli tanyák villamosenergia-ellátását biztosító önkormányzati fejlesztések; A tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése; Megyei tanyafelmérések elvégzése. Tanyagazdaságok fejlesztése (kiemelten fiatal gazdák esetén). Villany nélküli tanyák lakóépületének alapvető villamosenergia-ellátását biztosító egyéni fejlesztések. Tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése esetén támogatás vehető igénybe: kis értékű eszközbeszerzésre, tanyai lakosok számára programok szervezésére. Külön figyelmet kapnak idén az idős tanyai lakosok számára a szubjektív biztonságot növelő eszközök (például vészjelzők, segélyhívók) beszerzése. A tanyagondnokokat összefogó támogatásra jogosult civil szervezetek szakmai tevékenység fejlesztésére; Mobil egészségügyi szűrővizsgálatok végzésének szervezése tanyai lakosok számára (komplex szűrővizsgálatok – prosztata, nőgyógyászati és fogászati szűrővizsgálatok elvégzése – és az ehhez kapcsolódó eszközök beszerzése).

Az előadás fontos része volt a helyi piacok létesítésének témája. A jogszabályváltozások következtében egyszerűbbé vált a helyi piacok létrehozása: a helyi termelői piac kikerült az engedélyköteles üzemeltetés köréből; kereskedelmi hatóságként a települési jegyző jár el, míg a piacok és vásárok tekintetében a kistérségi jegyző. Jelenleg is zajlik a helyi termelői piacok létesítésének további felülvizsgálata, melynek célja még egyszerűbb feltételek elérése.

Dr. Eperjesi Tamás, a NAKVI vidékfejlesztési igazgatója A NAKVI (Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet) és MNVH (Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat) szerepe a vidéki térségek fejlesztésében címmel tartott előadást. Felsorolta a 2013 utáni EU-s alapelveket, kiemelve a vidékfejlesztési (EMVA) prioritások közül a társadalmi kirekesztés, szegénység elleni küzdelmet és a vidéki

Karika Zoltánné

Gyermekeimmel és unokáimmal Ruzsán élek, 2002-től vagyok tanyagondnok. Területemen körülbelül 360-an laknak. Régen mi is ezen a helyen éltünk és gazdálkodtunk, jól ismerem az itteni embereket és az életkörülményeiket, ők is ismernek engem. Munkámhoz tartozik a szociális étkeztetésben való

közreműködés, valamint élelmiszerek és iparcikkek beszerzése. Feladatom a gyógyszerek kiváltása, a betegek orvoshoz szállítása is. Sokat segíték a rászorultaknak a ház körüli munkában, ha kell, tűzifát hordok, ivóvizet hordok a kútról. Máskor a gondozási központba viszem az embereket, vagy éppenséggel a mosásra szánt ruhákat. Tavaly nyáron is közreműködtem a nyári gyermekétkeztetésben. Intézményünk a településen élő emberek életét különböző programokkal színesíti, melyekben magam is aktívan részt veszek és segíték.

gazdasági fejlődést. Cél a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása, az öngondoskodó, élhető és életképes vidék megteremtése. Kiemelt figyelmet fordítanak az alábbi területekre is: ked-

Sztarek Bettina

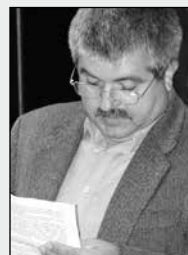
Második éve, 2011 óta vagyok Ruzsa egyik tanyagondnoka. Közvetem 220 tanyájában körülbelül 398-an élnek. A betegeket orvoshoz vagy szakrendelőbe szállítom. Felíratom a szükséges gyógyszereket és kiváltom a gyógyszerárban. Akik igénylik, azoknak bevásárolok az élelmiszerboltban. Ha kell, segítiek beszerezni a téli tüzelőt, közreműködök a felaprításban és behordásban is. Házhoz viszem a szociális ebédet. A postai ügyek intézését is megoldom, rendszeresen ürítem a postaládákat, gondoskodom a csekkek befizetéséről. Sok olyan helyre szállítok vizet, ahol nincs egészséges iható víz. Munkám során figyelemmel kísérem a veszélyeztetett családok mindennapjait. Tanyagondnokként magam is összekötő kapocs vagyok a település külterületén élő lakosság és a belterületen élők között. Munkatársaimmal hidat képezünk az önkormányzat és a lakosság, az ellátottak és az ellátók között.

vezőtlen szocio-demográfiai folyamatok visszaszorítása; vidéki helyi gazdaság megerősítése; a fenntarthatósági, klíma adaptációs szempontoknak való megfelelés; a vidéki területek sokszínű kulturális (szellemi)-, épített, valamint táji (természeti) örökségének értékőrző megújítása, hasznosítása; a vidéki kulturális, közösségi és tudástranszferre szolgáló terek, szolgáltatások fejlesztése; a vidéki épített-, valamint táji (természeti) örökség értékőrző megújítása, hasznosítása; társadalmi befogadás előmozdítását, a roma integrációt elősegítő tevékenységek támogatása; a társadalmi befogadás és kohézió elősegítése a kultúra eszközeivel, szociális-közösségi fejlesztésekkel.

Az előadó a tervezett közösségi közlekedést segítő gépjármű beszerzéséről is tájékoztatta a résztvevőket. A 9/2008. (I. 24.) FVM rendelet szabályozza a pályázati feltételeket. A kistérségi közlekedési szolgáltatások fejlesztését célzó alintézkedés újbóli meghirdetése a felszabaduló, fel nem használt „ÚMVP 321” források alapján. Új gépjármű beszerzések, továbbá a szolgáltatás nyújtásához szükséges felszerelések pályázhatók a programból. Vissza nem térítendő támogatás vehető igénybe. A támogatás nyújtása utófinanszírozás keretében történik, támogatásra jogosult az 5000 fő alatti vagy 100 fő/km² népsűrűség alatti (kivéve a budapesti agglomeráció településeit) – községekben, illetve azon városokban, amelyek külterületén a település lakosságának több mint két százaléka él (ebben az esetben kizárólag a külterülete, tanyás térségében megvalósuló fejlesztés támogatható) működő települési önkormányzat, valamint székhellyel,

illetve telephellyel rendelkező nonprofit szervezet; önkormányzatok esetében a támogatás számításának alapja az összes elszámolható nettó kiadás, az elszámolható kiadásokat és a támogatás felhasználásának feltételeit jogcímenre vonatkozóan, illetve a lehetséges gépjárművek körét gépkatalógus tartalmazza.

Bóka Zoltán

Ruzsa 1-es számú tanyagondnoki körzetének tanyagondnoka vagyok 1997 októbertől. Területemen mintegy 230 tanya található, melyből

140 állandóan lakott. Az itt lakók nagy része a mezőgazdaságból próbál megélni, magas a munkanélküliek száma, sok a hátrányos helyzetű család. Napi rendszerességgel végzett feladataim reggel fél hétkor kezdődnek. A támogató szolgálattal kolléganővel különleges nevelési igényű gyerekeket szállítunk Szegedre. Ha valaki beteg, orvoshoz vagy szakrendelőre viszem, a felírt élelmiszereket megveszem. Ezután következik az ebédhordás. Alkalmanként a postaládákat is kiürítem. Feladataim között szerepel a gyerekek és a felnőtt csoportok versenyekre, sport és kulturális rendezvényekre való eljuttatása is. Segítek a téli tüzelő beszerzésében, a hivatalos ügyek intézésében, igény szerint takarmányt, ivóvizet viszek, és gázpalackot cserélek. Alkalmanként kisebb házi munkákat is elvégzek. Időnként közreműködök a házi segítségnyújtásban, de viszek érdeklődőket az idősek klubja rendezvényeire is.

A Szegedi Rendőr-főkapitányság munkatársa, dr. Rajki Andrea alezredes a tanyavilág közbiztonságáról, a MindiGIS Térinformatikai Iroda vezetője, Magos Gábor pedig a Gyula környéki tanyavilág online, digitális térképeiről tartott előadást. A rendezvényt Krisztián Olivér lovas tanyájának bemutatása zárta.

Tanyafejlesztés és vidékfejlesztés

(Folytatás az 1. oldalról)

A korábban említett Nemzeti Vidékstratégiának lényegi eleme a helyi adottságokat figyelembe vevő termelés ösztönzése, melynek része a háztáji gazdaságok fejlesztése is. E program a vidéki lakosság étel-miszer önellátása mellett kedvező hatással lehet a helyi közösségi és gazdasági önrendelkezésre. Napjainkban a ház körül rendelkezésre álló erőforrások és eszközök gyakran kihasználatlanok, sok helyen már teljesen lepusztultak, felszámolódtak. Ez a folyamat is hozzájárult a vidék népességeltartó képességének romlásához, melynek következtében az elmúlt évtizedben erőteljesen megindult a vidéki térségek elnéptelenedése, elszegényesedése. E káros folyamat megállítására a Vidékfejlesztési Minisztérium által életre hívott háztáji gazdálkodás újraindítása lehet az egyik eszköz, a legkisebb beruházással adva munkát, jövedelmet, egyúttal étel-miszert a vidéki lakosoknak. A háztáji gazdálkodás újraindítása kiemelt jelentőséggel bír a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatásának megindításában, a helyi lakosság önellátási, étel-miszer-előállítási feltételeinek javításában, illetve a hátrányos helyzetű lakosság életfeltételeinek javításában.

A háztáji kifejezés a szocializmus időszakából származik, és arra a tevékenységre vonatkozik, amikor az állam a mezőgazdasági termelősövetkezetek, állami gazdaságok, ÁFÉSZ-ek szervezésében a háznál történt árutereléshez adta meg a lehetőséget és osztozott hasznában. Ezen termelési tevékenység nemcsak a vidéki lakosságot juttatta részmunkaidős foglalkoztatáshoz és kiegészítő jövedelemhez, – javítva ezzel életminőségüket – hanem lendületet is adott a vidék fejlődésének, az ország gazdaságának is, mert a háztáji integrációban nemcsak belföldi, hanem jelentős export árualap is képződött. Ennek az egykor eredményes együttműködési formának a mai viszonyokhoz adaptált kialakítása, újjáteremtése alapvető cél, beindításához kormányzati közreműködés szükséges. A Vidékfejlesztési Minisztérium háztáji programjának hatékony működése és működtetése szerepet játszhat a vidéki gazdaság élénkítésében, a piacra juttatott termény és állatfelesleg további értékesítése, feldolgozása pedig további munkahelyeket és beruházásokat teremthet, valamint fejlesztheti a feldolgozóipart. A program a vidék összefogására, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és az önkormányzatok koordinatív együttműködésére is épít.

Kimondottan a vidékfejlesztést szolgálva az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához 2013-ban nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 35/2013. (V.22.) VM rendelet értelmében június 17-től – mintegy 30 mrd Ft-os keretösszeggel – nyílik lehetőség az alábbi intézkedések keretében megvalósuló projektekre támogatást igénybe venni a LEADER tervben foglaltaknak megfelelően: a) versenyképesség, b) környezetgazdálkodás, c) életmi-

nőség javító intézkedés. Az intézkedésekhez kapcsolódóan a fejlesztés típusa szerint az alábbi célokra vehető igénybe támogatás: a) közösségi célú fejlesztésre, b) vállalkozási célú fejlesztésre. A fenti célokra irányuló fejlesztések esetén támogatható tevékenységek: a) építés, b) gépbeszerzés, c) eszközbeszerzés, d) rendezvény előkészítése és megvalósítása, e) képzés előkészítése és megvalósítása, f) tanulmánykészítés, g) marketing.

Egy pályázat keretében a megítélt támogatás összege nem haladhatja meg az 50 000 000 forintot. Nem támogatható az a pályázat, amely esetén a jóváhagyható támogatási összeg nem éri el a 200 000 forintot. A támogatási határozattal jóváhagyott műveletet 2014. december 31. napjáig meg kell valósítani. Kifizetési kérelem legkésőbb 2015. január 31. napjáig nyújtható be.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a LEADER térségek közötti együttműködés végrehajtásához

Fotó: Varga Norbert

nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 11/2013. (III. 5.) VM rendelet értelmében legalább két magyarországi LEADER HACS illetékességi területe között, legalább két ügyfél – amely ügyfelek közül legalább az egyik LEADER HACS – által együttesen megvalósított intézkedésekre vehető igénybe támogatás. A

rendelet keretében, egy együttműködési projekt kapcsán a 2013. évben megítélhető maximális támogatási összeg az együttműködési projekt egészére vonatkozóan nem haladhatja meg az 50 millió forintot. A támogatási kérelmet folyamatosan, 2013. április 2-től 2013. augusztus 31-ig lehet benyújtani.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a LEADER Európai Unión belüli és harmadik országbeli területekkel való nemzetközi együttműködés végrehajtásához 2012-től nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 99/2012. (IX. 25.) VM rendelet értelmében nemzetközi együttműködési intézkedésekre vehető igénybe támogatás:

a) az Európai Unión belül: legalább egy hazai LEADER HACS és legalább egy, más európai uniós tagállamban működő LEADER HACS között megvalósuló együttműködési projekt,

b) együttműködés harmadik országokkal: legalább egy hazai LEADER HACS és legalább egy Európai Unión kívüli LEADER-megközelítés szerint szerveződött, jogi személyiséggel rendelkező csoport részvételével megvalósuló együttműködési projekt.

Támogatási kérelem benyújtására magyarországi székhellyel rendelkező LEADER HACS jogosult, amely az együttműködési projekt végrehajtásához helyi partnereket vonhat be. A támogatási kérelmet folyamatosan, 2012. október 30-tól 2013. augusztus 31-ig lehet benyújtani

Dr. Kis Zoltán
Vidékfejlesztési Minisztérium

Elindult az alapképzés

Falugondnoki alapképzést indult 2013. május 13-án a Lakiteleki Népfőiskolán 24 fővel. A résztvevők Baranya, Somogy, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Bács-Kiskun, Csongrád, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén és Békés megyei leendő falu- és tanyagondnokok. A képzési program óraszámja 260 óra, melyből 180 óra bentlakásos képzés, valamint 80 óra helyi és megyei gyakorlat. A

képzés célja a falu- és tanyagondnok felkészítése a kistelepüléseken végzendő alapfokú szociális szolgáltató feladatok ellátására; a hivatalokkal, intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolattartásra; a rászorulóknak megfelelő segítségnyújtásra; emberi kapcsolatok ápolására a település lakosaival, rászorulóival; a hagyományok, az összefogás erősítésére, a közösségi alkalmak megteremtésére.

Hírek

KISHEGYESEN

Május 25-én zenés estre várt bennünket a Nők Kishegyesi fóruma. A jó hangulatú programon egyesületünket 12 fő képviselte. Valóban otthon hagytunk minden gondot, bánatot, s vittünk magunkkal jó hangulatot, barátságot és táncos cipőket. Mindenki táncra perdült a kishegyesi zenekar muzsikájára. Köszönjük a fogadtatást és a szervezést!

Sajógalgóci együttműködések

Egyesületünk is képviseltette magát a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanya- és Falugondnokok Egyesületének szakmai napján Sajógalgócon, ahol a falugondnokságok együttműködési lehetőségeiről volt szó. A résztvevőket Bartus József polgármester köszöntötte, majd Farkas Lajos mentésirányító tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy mennyire fontos számukra a falugondnokokkal való jó kapcsolat, mert vannak a megyében olyan települések és külterületek, ahonnan a segítségük nélkül nagyon nehéz lenne a bajba jutottak mentése. Venyigéné Makrányi Margit a könyvtáros és falugondnokok szakmai összefogási lehetőségeiről beszélt. Ezt követően dr. Herczeg Tibor címzetes főjegyző Falugondnokság az átalakuló közigazgatásban című előadásában kiemelte, hogy a falugondnoki szolgálat mennyire fontos és nélkülözhetetlen, de a jelenlegi finanszírozás mellett nem tartható a maradéktalan ellátás. A szolgálatra adott állami támogatást a legtöbb önkormányzat nem képes annyival kiegészíteni, amennyire szükség lenne. A megyei rendőr-főkapitányságtól Pitkó László alezredes a falugondnokokkal való kapcsolatának tapasztalatait

osztotta meg a hallgatósággal. Fontosnak tartja az együttműködést azért, hogy a kistelepüléseken minél kevesebb bűncselekmény történjen. Csikász Gábor, az MNVH Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei megyei referense és Budinszki István, a NAKVI munkatársa a vidékfejlesztés jelenlegi helyzetéről és a tervezett tanya- és falubusz pályázatról tájékoztatta a résztvevőket. Kérte az egyesületek munkatársait, hogy gyűjtsék össze azoknak a települések neveit, ahol szükséges az autócseré és szeretnének pályázni, majd felhívta a figyelmet a kitöltendő kérdőívre is. Az előadók sorát Lipták Attila tűzoltó ezredes zárta, aki hangsúlyozta, hogy a 2010-es nagy árvíz hozta össze a katasztrófavédelmet és a falugondnoki szolgálatokat, hiszen a települések mentésében a falugondnokok voltak azok, akiknek segítségével lehetett számítani, mert ők ismerik legjobban a helységet és az ott élőket. Azóta kiteljesedett ez a kapcsolat, s számítanak a további együttműködésre. Végül Jaskó Péter, az egyesület elnöke, Sajógalgóc falugondnoka falusétára invitálta a résztvevőket a tájházhoz, ahol a finom ebéd várta a résztvevőket.

Befejeződött a képzés Cibakházán

Mi voltunk a fontosak

A Tanyagondnokokkal a miNŐségért – képzési és munkavállalási lehetőségek édesanyáknak” uniós pályázati program egy fejezete lezárult. Cibakházán 20 kisgyermekes édesanya sikeresen vizsgázott: tanyagondnoki, házi gyermekfelügyelői és informatikai ismereteikről kaptak tanúsítványt. A hallgatók értékelték a hat hónapos képzést. Álljon itt néhány véleménye.

Októberben megkezdődött számomra a kihívás, vajon meg tudom-e csinálni? Elérem a célokat? – ezt kérdeztem magamtól. Az órákon gazdagítottam a tudásomat, önismertetből megtudtam ki vagyok, és milyen embernek tartanak mások engem. Nekem ezek az órák sokat segítettek. Sok új dolgot tanultam, érettebbnek gondolom magamat, igyekszek mások elvárásainak is de főként a saját elvárásomnak megfelelni. A gyakorlati helyeink nagyon szimpatikusak voltak, jó volt beelátni különböző intézmények működésébe. Öröm volt az idősek otthonában dolgozni, mert pár jó szóért és egy kis odafigyelésért annyi megbecsülést és szeretetet kaptam, amit sok ember csak szeretne megkapni. A kedvenc gyakorlati helyem a bölcsőde és a művelődési ház volt. Az ott dolgozók is elfogadtak és szerettek, ami csak erősítette bennem, hogy jó lenne itt dolgozni. Megtanultam, hogyan kell hivatali ügyeket elintézni, hogy ne nézzenek levegőnek. A téli hónapokban nehezen tudtam megfelelni, mert sajnos sokat betegeskedtem én is meg a kislányom is.

Péterfyné Balog Csilla

Az elmúlt hat hónap során egy nagyszerű képzésen vehettem részt, mely az élet nagyon sok területen gazdagabbá, érettebbé tett. 2012 őszén azzal hívtak fel a védőnők, hogy indul egy képzés Cibakházán a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete szervezésében, amit éppen annak a célcsoportnak hirdettek meg, amelybe én is tartoztam, a gyeseen lévő anyukáknak. (...) Szívesen éltem a lehetőséggel, mert a hosszú otthon töltött évek után

végre újra emberek közé kerülhettem, az pedig, hogy a csoport kismamából tevődik össze még érdekesebbé tette a lehetőséget. A tájékoztató előadás és jelentkezés után, felvételi elbeszélgetésen vettünk részt, és már itt kicsit kipróbálhattuk magunkat egy szituációs gyakorlaton. (...) Október közepén megkezdődhetett a tényleges munka, mely két részből állt, elméleti tananyag elsajátításából, és gyakorlati oktatásból, melyek mellett szabadidős tevékenységekre is lehetőségünk nyílt. Óráink során nagyon sok olyan tudást

Berchi Melánia Alexandra

szereztünk, amit nem csak a tanyasegítő munkánk kapcsán tudunk majd kamatoztatni, hanem az élet más területin is (álláskeresés, öltözködés, elsősegélynyújtás). Oktatóink nagyon nagy szakmai tudással rendelkeznek, melyet igyekeztek maximálisan átadni nekünk, s e mellett bizalommal fordulhatunk hozzájuk egyes-bajos dolgainkkal, legyen szó szakmai kérdésről, vagy csak egy jó, biztató, támogató beszélgetésről. A képzés másik színhelye a gyakorlati oktatás volt. Több intézmény munkájával megismerkedtünk. Tiszakürt falugondnoka Mojzinger Ildikó, akitől úgy gondolom, nagyon sok tapasztalatot tudtam gyűjteni arról, hogy milyen a jó segítő. Lelkiismeretes munkája, a gondozottakhoz való hozzáállása, a gondozottak segítése számomra, példaértékű. A falugondnoki munka nagyon sokrétű, szellemi, fizikai és nagyon nagy lelki munka. A falugondnoki tevékenység feladata a tanyasi rászoruló emberek mindennapi szükségleteinek kielégítése, életük könnyítése. A tanyagondnoki munka szoros kapcsolatot teremt a gondozó és gondozott

között, amelynek alapja feltétel nélküli bizalom a tanyagondnok személye felé. (...) Amikor belevágtam ebbe a tanfolyamba nem gondoltam, hogy ennyit fog adni, mint amennyit kaptam. Részt vettem már néhány hasonló képzésen, de ilyen hozzáállással még nem találkoztam, mint amit az egyesület részéről tapasztaltunk. Nagyon pontosan megtervezett forgatókönyv szerint zajlottak az események, nagyon szervesen történtek a dolgok. A képzés során mi voltunk a fontosak, az hogy szellemileg, lelkileg és emberileg többek és erősebbek legyünk a tanfolyam végére, mint, amikor kicsit félve, kicsit bizonytalanul beléptünk az első napon a terem ajtaján.

Rabb Anikó

Rengeteg új ismeretet, barátokat szerezhettem, új élményekkel gazdagodtam, egy kicsit kizökkentett az otthoni monotóniából, betekintést nyerhettem a cibakházi intézmények működésébe, és természetesen sok új lehetőség kapuja nyílt meg előttem. (...) Én például erősödtem lelkileg, és önbizalomban, a sok ismeret mellett. Na és persze egy jogositvánnyal is, amit különösen köszönök. Nyitottabbá váltam az új dolgok iránt, így a visszailleszkedés is zökkenő mentesebb volt, és a gyakorló helyeken is könnyebben elfogadtak, ezt a nyitottságot részben a családomnak köszönhetem, akik mindvégig támogattak, bátorítottak és nagy segítséget jelentett, hogy a gyermekemmel kapcsolatos teendőkből is részt vettek, aki az elején nehezen engedett el, sokat hiányolt, de az idő múlásával már ő is „támogatott”.

Szűcsné Gombos Edina

Az életem, illetve a gyerekek élete is megváltozott mivel a képzés előtt minden időnket együtt töltöttük sokat tördtem velük. Nagyobbik lányom, Lara örületesen hatalmas fordulatot vett nagyon nagy hatást gyakorolt rá az hogy egyre kevesebb időnk van egymásra. Eleinte én nem tudtam hogy mi miatt viselkedik így. Nem gondoltam volna, hogy a képzés első felében ennyire megviseli majd, hogy nem vagyok

mellette mindig... Voltak időszakok a képzés ideje alatt, hogy nagyon-nagyon tartanom kellett magam mind az oktatáson és a gyerekek előtt egyaránt. De úgy érzem, hogy jól alakítottam/alakítom az életünket.

Csikja Anita

Eltelt hat hónap, ami életem egyik meghatározó hat hónapja volt illetve lehet... Eleinte úgy gondoltam nem, én nem ezt akarom – dolgozni szeretnék – tanulni semmiképp vagy legalább is nem most! Nagyon nehéz időszakomat éltem, előtte küldtek el a munkahelyemről, teljesen magam alatt voltam, hiszen 14 évet kellett lezárnom és elfogadnom, hogy munkanélkülivé váltam életemben először. Aztán hazamentem és átgondoltam az egészet, végül úgy döntöttem belevágok! Az otthon töltött évek után, mindennapos elfoglaltságom lett, össze kellett egyeztetnem a tanulást, munkát a családi életemmel, ami mindenki részéről nagy áldozat volt, de úgy gondolom sikerrel vettük az akadályokat. Néha nevetve, néha sírva, de kezdtük elfogadni ezt az új életet! Lassan az „osztály” is összeszokott, a kezdeti nehézségek elhalványultak, ahogy egyre jobban megismertük egymást. Sokat nevtünk és sírtunk egy-egy történeten vagy élethelyzetben, felismerve benne talán a mi életünket is. Jó érzésekkel mondhatom, jó kis közösségé formálódtunk össze a képzés végére.

Büttösi Zoltánné

A tanfolyam ideje alatt ami változás történt velem, leginkább a személyiségem látszódik jó és kevésbé jó irányba is. A jó az, hogy saját magamnak sikerült bebizonyítanom azt, hogy lehet két gyerek mellett is tanulni és dolgozni is egyszerre, valamint az is hogy sikerült egy kicsit csajosabbnak lennem; itt próbáltam igazodni a másik 19 emberhez, nem szerettem volna nagyon kilógni a sorból. A kevésbé jó dolog, ami változott bennem az, hogy jóval érzékenyebb lettem, mint korábban voltam. Nyugodtabb lettem, összeszedettebb és türelmesebb. Az oktatás ideje alatt próbáltam magamból a maximumot kihozni, nem akartam csalódást okozni magamnak sem és az egyesületnek sem. Nagyon gyorsan eltelt ez a fél év, és furcsa hogy vége lett, de sikerült egy jó barátságot is kötnöm egy olyan

személlyel, akit ezelőtt nem is ismerem, de úgy gondolom mindenkivel jól kijöttem. Már most is hiányoznak az oktatók, a mentorok, akik mind nagyon jó emberek és segítőkészek voltak velünk, akiknek köszönhetjük ezt a felejthetetlen fél évet, a sok szép pillanatot, az élményeket, a törődést, na meg a szombat esti színházat, ahol nagyon jól éreztük magunkat, jó volt újra látni a már ismerős arcokat. Köszönök szépen mindent.

Baranyi Rozália

Az itthon töltött évek (majd 4 év) alatt úgy éreztem teljesen elbutultam, „befordultam” és beszűkült mind a látóköröm mind pedig a gondolkodásom. Nagyon nagy szükségem volt arra hogy megszólaljon a vekker, hogy ismét öltözzen nőiesebben és foglalkozzok többet magammal. És biztos állíthatom, hogy amit az elején mondtak hogy ez a félév soha vissza nem térő lehetőség lesz arra hogy önmagunkra figyeljünk igaznak bizonyult 200 százalékban. A kommunikáció, számítástechnika, munkaügyi ismeretek, egészségügyi képzés, vállalkozástan, jogi ismeretek, nevelési alapképzés, szociális és tanyasegítői ismeretek, az önismereti órák és az intézmény látogatások mind tele voltak olyan információkkal és lehetőségekkel melyek megmutatták azt nekem, hogy a mai világban egy anya is lehet dolgozó, sőt sikeres nő. Persze nem amolyan hollywoodi módra hanem kemény és folyamatos munkával és önkontrollal és sokszor talán büntudattal is mert a családra kevesebb idő jut. De ahogy az egyik oktatónk fogalmazott: amikor valamire igent mondunk,

akkor minden másra nemet. Nem lehet mindenhol mindent 100 százalékosan csinálni. De úgy sem élhetünk, mint a moszatok, kell a tudatosság! (...) Az elmúlt hónapok megtanították nekem azt, hogy nincs ideális anya sem ideális feleség. Emberek vagyunk, nők, akik próbálják a legtöbbet adni magukból azért hogy a gyereket jól neveljék, hogy a férj elvárásainak is valamennyire eleget tegyenek és emellett sajnos vagy sem, de a nagy emancipáció következtében és gazdasági okok miatt is még egy műszakként a munkahelyen is helyt kell állni és ha már ott vagyunk, akkor tényleg ott lenni és sikeresnek lenni abban, amit csinálunk, még akkor is, ha a munkánk a takarítás. És még valamit megtanultam a sok szakmai ismeret mellett, ha nincs időm magamra figyelni legalább egy kicsit, akkor minden erőlködés hiába elveszítem azt, ami a legfontosabb: önmagam. Mert a gyerekek megnőnek és saját családjuk lesz, én ott maradok egyedül. És ha évekig csak ők léteztek, akkor nem marad más, csak a nagy űr és a depresszió. De ha figyelek magamra egy kicsit, a vágyaimra, a terveimre és a sikereimre, akkor bármikor képes leszek megállni a lábamon. Nem beszélve arról, hogy megfelelő példát tudok állítani a gyerekeimnek, legalább is nagyon remélem. Most tele vagyok reményekkel és tervekkel a jövőre vonatkozóan, mert már tudom kezelni önmagam is kicsit jobban, mint korábban és az a sok ismeret, amit tanultunk segít abban, hogy elhiggyem és bízzak abban, hogy bármi lesz is a következőkben, meg tudok birkózni vele.

Balogh Erika

Álmom a család: félidei számvetés

Példásan összetartó közösségek

Félidejéhez érkezett az Álmom a család -Tanyagondnokokkal a családokért a kecskeméti kistérség tanyagondnokos településeinek című projektünk. Időszerű hát mérlegelni, hogy ez idő alatt mennyire sikerült a kitűzött céljainkhoz közelebb kerülni.

Az Európai Unió, illetve az Európai Szociális Alap szándéka szerint projektünkkel családi, szülői, egészségfejlesztési és foglalkoztatási támogató elemeket ötvöző integrált szolgáltatások nyújtásával egyfajta szemléletváltást kell előmozdítanunk. A helyi társadalomban hozzá kell járulnunk a családbarát attitűd megerősödéséhez. Fontos a családok közötti szolidaritás erősítése, a harmonikus családi élet és a gyermekvállalás fontosságának tudatosítása családbarát jellegű kezdeményezések, szerveződések, programok, valamint képzések megvalósításán keresztül. Mindeközben nagy hangsúlyt kell helyezni arra is, hogy segítsük a programjainkhoz, szolgáltatásainkhoz való hatékony hozzáférést.

A kecskeméti kistérség több tanyagondnokos településén helyi koordinátorok (Jakabszállás, Kerekegyháza és Szentkirály), illetve helyi segítők (Ladánybene, Kunbaracs) bevonásával szervezzük a különféle szolgáltatásokat. A többi tanyagondnokos településen, mint például Nyárlőrinc és Ágasegyháza esetében a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete munkatársai látják el helyi segítséggel a szervezési feladatokat. Minden esemény a tanyagondnokos településeken helyben, a település jól megközelíthető, mindenki számára könnyen elérhető helyszínein valósul meg. A részvételért senkinek sem kell költséges és időigényes módon a közeli nagyvárosba utaznia.

A rendezvények látogatását gyermekfelügyelet biztosításával is megkönnyítjük a családok számára. Megnyugtató a gondolat, hogy a szülők a programok helyszínén kulturált környezetben, egy igényesen kialakított, többféle korosztálynak megfelelő fejlesztő játékokkal felszerelt helységben képzett, gyakorlott nevelő, gyermekfelügyelő gondjaira bízhatják gyermeküket.

Programjainkon már több mint hétszázan vettek részt. Minden kezdeményezést a helyi igények hívtak életre. Alapos szükségletfeltáró munka alapozta meg a településre szabott programkínálatot. Az eltérő érdeklődés, társadalmi aktivitás nyomán már most jól láthatók a települési sajátosságok.

Kerekegyháza leginkább a kisgyermekes családanyákat sikerült megszólítani. Nagy népszerűségnek örvend a heti rendszerességű babusgató foglalkozás, ahova elsősorban a 0-3 éves kisgyermekükkel járnak az édesanyák. Szentkirályon a jellemzően gyermeknevelési, -fejlesztési, párkapcsolati témájú előadások mellett a közösségi együttlétek váltak sikeressé. Im már fél éve járnak össze kétheti rendszerességgel az ott élők a baba-mama körbe, a főzőklubba, a kézműves körbe és a német klubba. Jakabszálláson az életvezetéssel, gyermekneveléssel kapcsolatos előadásokra és a különféle képzésekre, tréningekre mutatkozott a legnagyobb igény.

A projekt állandó helyszínein tájékoztató nyitórendezvényekkel indult a programok sora. Estéről estére más-más témát feldolgozó előadásokra hívtuk az érdeklődőket. Tudatos szülői nevelés; az óvodáskor lelki jellemzői, család szerepe; a gyermekek korai fejlesztése; hová lesz a szerelem néhány év után?; konfliktuskezelés a családban; idő- és pénzgazdálkodás – ízelítőül csak néhány a számos program közül. Projektünket tanácsadási szolgáltatások is kísérik, melyek a családi élet, gyermeknevelés, gyermekellátással kapcsolatos tudnivalók, életvezetés, életmód, család-támogatási ellátásokkal kapcsolatos tudnivalók témakör-

rei alá szerveződnek. Előadónak, tanácsadónak számos elismert szakembert sikerült megnyerni, akik visszatérő vendégekké váltak, hiszen egyik előadás felkeltette a kíváncsiságot a másik téma kitérgyalására.

Tizennégy képzést, illetve tréninget indítottunk, négy pedig szervezés alatt áll. A projekt 2013. október végén zárul, ezért a jelentkezéseket még folyamatosan várjuk. Az eddigi tapasztalatok alapján a legnépszerűbb az informatikai képzésünk, mely gyakorlati tartalmát az előzetes szintfelmérés alapján a résztvevők igényének megfelelően állítjuk össze. Az internet-használatról a táblázatkezelésig széles palettán mozog a gyakorlatorientált képzés tematikája. A résztvevők foglalkoztatását támogató projektem az előzőn kívül a hatékony kommunikáció – eredményes együttműködés és a munkaerőpiaci-alapkészségek fejlesztése tréning, valamint a vállalkozási ismeretek képzés is. A balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás képzést is hasznosnak ítélték a résztvevők. A jelentkezések alapján eddig három ilyen megszervezésére nyílt lehetőségek. Különösen nagy érdeklődés előzi meg a családi napközi működtetést, illetve a házi gyermekfelügyelői képzéseket. Hosszú várakozás után az egyesület engedélyt kapott a képzések lebonyolítására.

Gyönyörű példákat láthatunk a közösségi kezdeményezésekre. A településen élők a közösségi szükségletekre reagálva egyéni felajánlásokat tesznek. A szentkirályi német klub is így született. Egy gyesről visszatérni készülő édesanya, hogy felelevenítse, szinten tartsa német nyelvtudását, és hogy segítsen a környékbeli egyre több német

tulajdonú cégnél elhelyezkedni vágyóknak, felajánlotta, hogy önkéntesként részt vesz a német nyelvi klub szervezésében, lebonyolításában. Olyan szülők, nagyszülők is élnek a térségben, akik felvállalták a gyermekek felügyeletét annak érdekében, hogy a családtagok gondtalanul tudjanak részt venni a közösségi együttléteken. Többen a foglalkozások előkészületeit vállalták magukra azzal, hogy alapanyagokat hoznak, sütnek-főznek. Az ilyen önkéntes vállalások töltik meg tartalommal a szívességcsere központokat.

A projekt nem titkolt célja a családbarát jellegű kezdeményezések, a helyi közösségek tagjai közötti összefogás erősítése. A május elején, Szentkirályon szervezett családi nap arra enged következtetni, hogy a projekt résztvevői között kialakult egyfajta összetartás, összetartozás érzés. A koordinátor köré szerveződve összefogtak

a program előkészítésében és lebonyolításában. Önkéntes alapon felosztották egymás között, ki segít a kézműves foglalkozásnál, a rajzversenynél, vagy a főzésnél. Mindezek eredményeként több mint százan vettek részt a családi napon. Szinte nem volt olyan, aki ne tett volna hozzá valamit a közös rendezvény sikeréhez. Külön öröm, hogy közben már a gyermeknap szervezéséről beszélgettek.

Személyes tapasztalataimat is szeretném megosztani. Varázslatos pillanatokot jelentettek számomra azok az olykor éjszakába nyúló téli esték, ahol a falvakban élő asszonyokkal, férfakkal a rendezvény megszabott kereteit átlépve, az előadót kérdésekkel sorjázva marasztaltuk. Nem egyszer éltem át azt a felemelő érzést, amikor a résztvevők az időről is megfeledkezve próbáltak minél több számukra addig ismeretlen információt magukba szívni. Eljött közejük a falujukba egy speciális tudással, tapasztalatokkal rendelkező szakértő, aki egy számukra újfajta életmódot, táplálkozási, gyermeknevelési szokást, módszert, szemléletmódot ismert meg velük. Egy idő után nem is csak a meghirdetett téma, hanem maga az előadó személye vált érdekessé, tiszteletre méltóvá számukra. Előfordult például, hogy másfél órával az előadás tervezett befejezését követően arra eszméltem, hogy az Elengedés vagy elszakadás? – a szülő és gyermek kapcsolatban törvényszerűen bekövetkező változás című előadás előadójától arról faggatóznak, hogy a reform életmód jegyében mit és hogyan eszik, iszik. Ezen alkalmakkor vált bizonyossá, hogy az Álmom a család program jó úton jár afelé, hogy a céljait maradéktalanul elérje.

Tóth Márta

Bolognai a bográcsban

Május 1-jén rendeztük meg az Álmom a család – tanyagondnokokkal a családokért a kecskeméti kistérség tanyagondnoki településeinek című projekt szentkirályi Családi napját. A rendezvényen közel százhuszan vettek részt, minden korosztályból, így a hangulat valóban családi volt. Már korábban felmerült az ötlet, hogy készítsünk bolognai spagettit, mivel ezt az ételt többnyire szeretik a kisgyerekek, míg az idősebbek közül sokan még csak hallottak róla, de sohasem kóstolták. Így 15 kg darált húsból, hatalmas bográcsban készült a bolognai. A 20 csomag tésztát közel 3 órán keresztül főztük több adagban. És valóban főztük, hiszen nagyon sokan segítettek az ebéd elkészítésénél. Voltak, akik a tüzeket őrizték, a bolognai ízesítették, vagy a tésztát szűrték,

mások a vizet hordták a távoli csapból, többen sajtot reszeltek, egyesek a süteményeket kínálgatták, amelyeket korábban otthon készítették.

A közös bográcskozás mellett – szintén a résztvevők kezdeményezésére – kézműves foglalkozásokra, így többek között gyöngyfűzésre is volt lehetőség. Jó volt látni, hogy az erre a célra elhelyezett asztaloknál együtt dolgoztak idősek és fiatalok, egymás munkáját segítve közel négy óráig keresztül. Sokszor meglepődtem, hogy az egészen kicsi gyerekek is (3-4 évesek) milyen ügyesen és kitartóan tudják fűzni a pár milliméteres nagyságú gyöngyöcskéket, melyekből leginkább nyakláncok, karkötők készültek. A kisebbek körében nagy sikert aratott a rajzolás is. Egyrészt aszfaltkrétával tehették színessé a közeli kosárpályát, másrészt rajzla-

pokon „örökíthették” meg családjukat. Ez utóbbi alkotásokat a szentkirályi Könyvtár, Információs és Közösségi Hely kiállításán bárki megcsodálhat. Többen játszottak a saját készítésű, klasszikusnak számító Malom társasjátékkal is. A különböző foglalkozásokon résztvevő gyerekek lelkesedését tovább fokozta, hogy jutalmul palacsintát kaphattak. Mintegy ezer darab palacsintát osztottunk szét, amelyet anyukák és nagymamák sütöttek és ajánlottak fel.

A Családi napon a résztvevőket figyelve éreztem a fújdogáló „szellőt”. Eszembe juttatta Szabó Gellért polgármester szavait, amikor a 2012. novemberi projektmegnyitón az Álmom a család programot egy szellőhöz hasonlított, amely kis dolgokat lobbanthat nagy lángra.

Kutasiné Kullai Ilona

Tartalmas szakmai nap Tiszakürtön

Mindig száz út vár ránk

A Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete 2013. április 25-én Tiszakürtön is tartott szakmai napot. A résztvevők nem csak a település múltjával és jelenével ismerkedtek meg, hanem a Nemzeti Tanyafejlesztési Program tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére vonatkozó újdonságaival is.

Kánikulai meleg fogadta a falu- és tanyagondnokokat 2013. április 25-én Tiszakürtön. A hangulatos település művelődési házában zajlott a soron következő szakmai nap. Kedvcsinálóként a helyi óvodások és iskolások látványos produkciókkal szórakoztatták a közönséget: verseket mondtak, énekeltek, társastáncot és néptáncot roptak – jutalmul pedig vas tapsot kaptak. A színes kavalkád után Tálás László polgármester köszöntötte a megjelenteket, majd a Jász-Nagykun-Szolnok megyei község múltjáról és jelenéről beszélt.

A történészek a településsel kapcsolatos első írásos emlékre a gamszentbenedeki apátság 1705-ös alapítólevelében bukkantak, a helység villa Kurth néven szerepel. A középkorban végig királyi birtok volt, Külső-Szolnok vármegyéhez tartozott.

nedett, de a XVII. század elején újratelepült, ekkor végvári katonák birtokolták, 1674-ben pedig kincstári birtok lett. Tiszakürtöt a török idők után, 1705 és 1825 között több generáción át a Steössel familia tevékenysége félmeglelte, majd 1825-től 1852-ig gróf Tige Lajos, 1852-től 1879-ig gróf Bolza Péter, 1879-től 1943-ig pedig gróf Bolza József volt a legfőbb birtokos. A település 1872-ben kapott nagyközségi rangot, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Tisza alsó járásához tartozott. A Kisasszonyszőlő nevű tanyaközpont 1951. január 1-jén szakadt el Tiszakürttől és Cserkeszölő néven önálló településsé vált.

A polgármester a jelenről is tájékoztatta a hallgatóságot. Mint elmondta, 1,3 millió forint forráshiánnyal küszködnek. Az óvodát 44, az iskolát 150 gyerek népesíti be. Büszkék a modern

ségére számíthatnak. Tiszakürtön a tanyagondnoki jóvoltából piacteret és húsboltot építettek, kitörési lehetőséget látnak az idegenforgalom fellendítésében, az M44-es út elkészültével pedig majd az országos vérkeringésbe is bekerülhetnek.

A program következő részében Tiszakürt örökmozgó tanyagondnoka, Mojzinger Ildikó rendhagyó módon mutatkozott be: egy napját követhetjük nyomon a róla készült, Száz út vár ránk című kisfilm segítségével. Kiderült, hogy 1971 óta él a községben, a külterületi Bogarast – ahová naponta útra kel – úgy ismeri, mint a tenyerét. Régebben borász, pincevezető volt, 2004. március 1. óta tanyagondnok. Azon szerencsések közé tartozik, aki még Kemény Bertalannál vizsgázott. Kezdetben biciklivel járta a határt, aztán autót és szakmai támogatást kapott a helyi polgármestertől, illetve a falugondnoki egyesülettől. Ezért a szolgálatért minimálbért fizetnek, ami nem annyira vonzó, ám amikor látja, hogy az idős emberek messziről integetnek neki vagy kukacos almával kínálják, az mindenért kárpótolja. Szív nélkül nem lehet ezt a missziót végezni.

Dr. Kis Zoltán, a Vidékfejlesztési Minisztérium osztályvezetője (*képünkön*) a Nemzeti Tanyafejlesztési Program 2013-as újdonságairól, lehetősé-

A XV. században a Vezsenyi család, illetve Kinizsi Pál birtokolta a falut, amely Szolnok 1552-es elfoglalásával került végleg a törökök kezére. A tizenöt éves háború idején elnéptele-

családsegítő központra, a helytörténeti gyűjteményre, az arborétumra, és arra, hogy a faluban minden út aszfaltozott. A külterületeken élők tanyagondnok és szociális gondozó segít-

geiről tartott referátumot a szakmai fórumon.

A szakértő előadója a tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére vonatkozóan elmondta, hogy többek között önkormányzatok és társulásai, egyházak is pályázhatnak támogatásra. Lehetőséget kínálnak a tanyás térségek civil szervezeteinek is. Eséllyel pályázhatnak a résztvevők mobil egészségügyi vizsgálatok és szűrések megtartására. Tíz százalék önerővel kell rendelkezni. Idén a tanyagondnoki év alatt gépjárműbeszerzésre nem nyílik lehetőség. A tavalyi győztesek a támogatási előleget még az év elején megkapták, a teljes összeghez június 30-ig jutnak hozzá. A leg-

hetési gondok, illetve enyhülhet a falusi munkanélküliség és a szegénység. Mindezek érdekében kiépítik az integrációs hálózatot és megteremtik a jogszabályi háttérrel is. Az előzetes felmérések szerint ötven-hetvenezer háztáji gazdálkodó vehet részt a projektben, melyek finanszírozási módszerei még finomításra várnak, de azt már lehet tudni, hogy nemzeti forrásból négyöt milliárd forintot mozgósítanak erre a célra, amit egyszeri támogatás formájában vehetnek majd igénybe az érdeklődők.

Néhány mintaprogramot már elindítottak. A „Nyúlunk a munkáért” keretében a kisállattenyésztés lehetőségeire hívják fel a figyelmet, az „Egészséges

frissebb pályázati kiírások a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet honlapjára kerülnek fel – érdemes nyomon követni.

A szakértő osztályvezetője előadásában arról is beszélt, hogy kezdeményezték a vidéki településeken egykor zajló hagyományos gazdálkodási forma felélesztését, ami a családi önállóságon túl belföldi, sőt export árualapot is szolgáltat, valamint kiegészítő jövedelmet, rész munkaidős foglalkoztatást jelenthet az érintettek számára. A háztáji gazdaságok újbóli felfuttatásától azt várják, hogy megint benépesülnek az üresen álló istállók, ólak, gyarapodik az állatlétszám, ismételten művelés alá kerülnek a kiskertek. Az áruterelés révén lehetőség nyílik az önállóságra, csökkenhetnek a megél-

halat a gyerekeknek” a biharugrai halfeldolgozás fellendítésére szerveződött, a „Veds bele magad!” az iskolakertek létesítését szorgalmazza, „A vidék gyógyító ereje” a gyógynövénytermesztést, a „Legyen galambod az udvarban, legyen galambleves a tányérodban!” pedig a hazai húsgalambtenyésztést népszerűsíti.

A hasznos információk „begyűjtését” követően beszélgetés kerekedett a falu- és tanyagondnoki munka gondjairól. Lehetőség nyílt további kérdéseket feltenni a minisztériumi vendégnek is. A közösen elköltött ebéd után jól esett a séta a településen. A szakmai fórum résztvevői meglátogatták a helytörténeti gyűjteményt és felkeresték a tiszakürti arborétumot.

Borzák Tibor

SZOMSZÉDOLÁS

Kardoskút is eredményesen csatlakozott a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete által kiírt pályázathoz egy rendezvénnyel, amelynek célja az volt, hogy a külterületen élőkhez a belterületi lakosok ellátogatva kötetlen, hangulatos összejövetelen vehessenek részt.

Április utolsó szombatján tartottuk a Pusztaközponti Olvasóköri elnevezésű programot. Előzetesen plakátokkal, személyes meghívásokkal és a település honlapján tettük közzé felhívásunkat. A tanyagondnoki kisbusz igénybevétele az ügynevezett Állami Gazdaság lakói is eljöttek a tőlük 12 kilométerre lévő Pusztaközpontba.

Két nagy bogrács gulyáslevest (több mint száz adag) oszthattunk ki a résztvevők körében, illetve szalonnát és egyéb sültet lehetett készíteni az Olvasóköri udvarán. A program színesítéséhez helyi közreműködőket kértem fel, akik szívesen, önként vállalták a fellépést. Így a színjátszó kör színdarabokkal kedveskedett, a kardoskúti taekwando klub pedig bemutatót tartott a vendégeknek. A programok után ki-ki a tűz, illetve a „tárcsa” köré ülhetett és elkészíthette a sok finom falatot. A jóízű ételek mellett jólesett mindenkinek a kötetlen beszélgetés és a tánc is, amihez zenekar szolgáltatja a talpalávalót.

Jómagam, s a település vezetősége is – akik szintén részt vettek a programon – úgy érezzük, hogy ezzel az összejövettel is erősíteni tudtuk az emberi kapcsolatokat és legalább közelebb tudtuk hozni a külterületen élőkhez is a kultúrát, néhány órára elfelejthették a rájuk nehezedő mindennapi gondokat, bajokat. Szeretnénk, ha a jövőben is megismétlődhetne a mostanihoz hasonló találkozó az olvasóköri; ebben a résztvevők véleményei is megerősítettek bennünket.

Varga Pál
Kardoskút

Hungarikumok

Arany sárfehér

Az arany sárfehér a szőlőfélék családjába, a bortermostyűzőkhöz tartozó magyar fehérborszűő fajta. Hasonnevei: Izsáki, Izsáki sárfehér, Fehér dinka, Német dinka, Huszár szűő. Neve 1999. december 13-án véglegesítűdűt, az FVM „Izsáki” szűőfajta nevét „Arany sárfehér” névre változtatta.

Szűőrmazása bizonytalan, de morfológiai tulajdonságai és ökológiai igénye alapján a balkáni változatcsoportba sorolható. Csak hazánkban termesztik, ezért őshonosnak tekinthetűk. Hazai elterjedése alapján helyi fajta. 1873-ban Szűőlesi Jűőzsef izsáki vincellér, szelektálta egy Kadarka űltetvényben, ezért feltűőteleztűk, hogy a Fehér kadarka változata. Neve onnan szűőrmazhat, hogy fehér bogyója és nagy fűrtje miatt, nehéz, mint a sár. Terjedésében nagy szerepet játszott Kostka Lászlűű, izsáki gyógyszerész, aki a XIX. században felkarolta és népszerűsítette e fajtát.

Levele nagy, megnyűűt, hűűyagos felűűletűű, vállűűble jellegzetesen „kancsűű” alakűű. Fűűrtje nagy, vállas, tűűműűt. A bogyói világűűs sárűűszűűd színűűek. Késűűn, október közepén, illetve második felűűben érűűk, általában ekkor szűűretelik. Régebben étkezési célra is felhasználták, a két világhűűborűű között Németországba exportálták Arany-saszla néven. Bora változűű alkoholtartalműű, vékony, savai durvák. Jelentűűs mennyisűűget használnak belűűle pezsgűűű alabornak. Fajtajesztűűgűűje Blanc sec. Erűűs nűűvekedésűű, bűűterműű, de fagyérűűzékeny fajta. Károsodása esetén jűűl regenerálűűdik, sűűt meglehetősen sok másodterműűst is képez, ami a késűűi érűűs miatt inkább a fajta hátrányára válik.

Jűűvűűbeni fennmaradása és terjedése csak jelenlegi terműűhelyén várható. Az Izsáki Arany Sárfehér védett eredetűű bor készűűtésének szabályait a 11/2006. (II. 3.) FVM rendelet foglalja magában. Csak az ebben a rendeletben foglaltak betartása mellett elkészűűtett borok nevezhetűűk Izsáki Arany Sárfehér Védett Eredetűű Bor-

nak. A borok csak a Kunsági borvidékrűűl, azon belűűl is a kűűvetkűűző telepűűlések I. és II. terműűhelyi kataszteri osztályba sorolt területén lűűvűű szűűlűűltetvényekbűűl szűűrmazhatnak: Ágasegyháza, Fűűlűűpháza, Fűűlűűpszállás, Izsák, Kunszentmiklűűs, Orgovány, Páhi, Szabadszállás.

A felhasznált szűűlűűfajta egyértelműűen 100 százalékban csak az Arany sárfehér lehet.

Ismét négy keréken

A Bács-Kiskun Megyei Rendűűrfűűk kapitányaság Baleset-megelőzűűsi Bizottsága és a Falugondnokok Duna-Tisza Kűűzi Egyesűűlete 2013. jűűlius 3-án negyedik alkalommal rendezi meg a Falugondnokok négy keréken elnevezűűsűű közlekedésismereti versenyt a kecskeméti Granada Konferencia, Wellness és Sport Hotelben. Az erűűprűűba célja: a KRESZ-t már jűűl ismerűű, rendszeresen gépjűűrműűvel közlekedűűk számára egy magasabb szintűű megműű-

rettetés lehetűűségének megteremtűűse, balesetmentes közlekedűűsűűk elűűsegítűűse.

A versenyen háromfűűs csapatok vehetnek részt, mindannyian B kategűűriás elműűleti KRESZ tesztlapot tűűltenek ki, majd egyikűűk személygűűpkocsival, vizsgabiztos jelenlétében a forgalomban közlekedik, másikuk pedig kerűűkpárral akadálypályán bizonyítja rátermetűűségűűt, továbbíűű egy fűűű pedig motoros szimulátoron bizonyítja vezetűűi képességeit. A csapat egy tagja ittasságot szimulálűű szeműűvegben hajt végre feladatot. A versenyzűűknek számat kell adni gépjűűrműű-vezetűűstechnikai tudásukrűűl, elűűsegűűly-nyűűjtási ismeretekbűűl is. Az összesítűűt elműűleti és gyakorlati eredmények alapján az 1-2-3. helyezűűt csapat minden tagja tárgyjutalomban részesűűl. Várjuk jelentkezűűsűűket!

DUNA-TISZA KűűZI FALUGONDNOKI HÍRLEVűűL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Kűűzi Egyesűűlete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkesztűű:

Borzák Tibor, Csűűrszűűné Zelenák Katalin

Sűűmeginűű Orszűűg Edit, Moiskűű Csilla,

Tűűrdelűű: **Almási Lászlűű**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedűűlyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent az

támogatásával.